

Internationale Maascommissie | Jaarverslag 2005

INHOUD

} Voorwoord van de voorzitter	4
} Maasverdrag	5
} Commissie	5
} Delegatieleiders	5
} Vergaderingen	6
} Hydrologie / hoogwater	7
} Kaderrichtlijn water	9
} Waarschuwings- en alarmsysteem Maas ..	12
} Publicaties van de IMC van de afgelopen 5 jaar	13

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

De Internationale Maascommissie heeft een belangrijke eerste stap gezet voor de toepassing van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in het internationale stroomgebied van de Maas. Een rapport over de toestand van het stroomgebied, gebaseerd op gegevens van de Partijen, is het eerste resultaat van deze multilaterale coördinatie. Voor het grote publiek is er ook een brochure over opgesteld.

Op basis van het rapport over de toestand van het stroomgebied heeft de Commissie de belangrijke waterbeheerskwesties in het stroomgebied vastgesteld. Deze zullen de komende jaren in belangrijke mate bepalend zijn voor het opstellen van een overkoepelend beheersplan. Ze zijn besproken met de waarnemers. Voor een goede coördinatie bij het opstellen van het eerste beheersplan heeft de Commissie zijn werkorgeranisatie aangepast en nieuwe mandaten voor drie werkgroepen opgesteld.

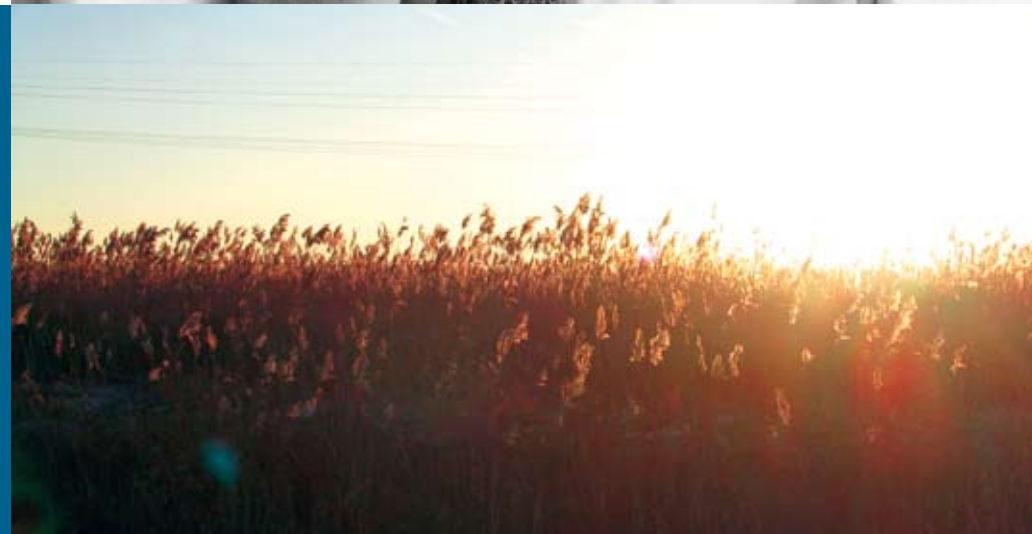
Een niet onbelangrijke stap is gezet met het aanvaarden van een aantal gezamenlijke actiepunten op het terrein van de bescherming tegen het hoogwater. Hiermee wordt multilateraal invulling gegeven aan het bestaande actieprogramma hoogwater. Gelet op de risico's op een toename van de frequentie en omvang van hoogwaters en droogte is dit programma vooral van belang voor de stedelijke gebieden van het stroomgebied.

Eind 2005 werd er een workshop gehouden over het waarschuwings- en alarmsysteem voor verontreinigingen ten gevolge van calamiteiten. Deze workshop werd mogelijk gemaakt door Wallonië en gezamenlijk georganiseerd met de Internationale Scheldecommissie. Het bleek dat het nodig is om de bestaande procedures te gaan moderniseren.

Het verheugt me te constateren dat de Commissie onverwijld is begonnen met de uitvoering van de nieuwe taken die voortvloeien uit het Maasverdrag (Gent) nog vóór het van kracht worden van dit laatste.

Alain Lefebvre

Voorzitter van de Internationale Maascommissie

MAASVERDRAG

Nog slechts één enkele Partij moet het Maasverdrag nog ratificeren. Deze ratificatie zou moeten plaatsvinden in 2006, waarna het Maasverdrag formeel in werking zal treden en het huidige Verdrag van Charleville-Mézières zal vervangen.

COMMISSIE

De Internationale Maascommissie (IMC), ingesteld met het Maasverdrag, komt jaarlijks in een plenaire vergadering bijeen op uitnodiging van de voorzitter. De Commissie kan vergaderingen op ministerieel niveau houden. Overeenkomstig de verdragen en het Huishoudelijk en financieel reglement formuleert de IMC adviezen of aanbevelingen en neemt beslissingen met eenparigheid van stemmen. De Commissie wordt in haar taak ondersteund door een vast secretariaat, gevestigd in Luik. Het is samengesteld uit een secretaris-generaal, Mario Cerutti, een uitvoerend secretaris, Paul Racot en een secretariaats-assistente, Laurence Tahay.

De IMC vormt in het bijzonder het platform waarin de multilaterale coördinatie van de implementatie van de vereisten van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in het internationale stroomgebied-district (ISGD) van de Maas plaatsvindt. Daarnaast behandelt de IMC onder meer problematieken op het gebied van hoogwater, droogte, calamiteuze waterverontreiniging en de visstand.

Delegatieleiders

- } Thomas **Stratenwerth**
opgevolgd door Heide **Jekel** (Bondsrepubliek Duitsland)
- } Michaël **Kyramarios** (Koninkrijk België)
- } Alain **Lefebvre** (Brussels Hoofdstedelijk Gewest van België)
- } Frank **Van Sevenscoten** (Vlaams Gewest)
- } Claude **Delbeuck** (Waals Gewest)
- } Claude **Gaumand** (Franse Republiek)
- } Jean-Marie **Ries** (Groothertogdom Luxemburg)
- } Renske **Peters** (Koninkrijk der Nederlanden)

VERGADERINGEN IN 2005

	Voorzitter / trekker	Aantal vergaderingen in 2005
Plenaire vergadering	Alain Lefebvre (BR)	1
Delegatieleidersoverleg	Alain Lefebvre (BR)	4
Overleg delegatieleiders met de waarnemers	Alain Lefebvre (BR)	1
Werkgroep "coördinatie"	Thomas Stratenwerth (DE) / Eric Martejijn (NL)	8
Werkgroep "ecologie"	Kris Van Looy (VL)	3
Werkgroep "hydrologie/hoogwater"	André Magnier (FR)	4
Werkgroep "monitoring"	Eric Martejijn (NL) / Jean-Pierre Descy (WL)	3
Drafting and review team roof report	Thomas Stratenwerth (DE)	2
Projectgroep "grondwater"	Gertrud Schaffeldt (DE)	1
Leesgroep "brochure – overkoepelend rapport"	Paul Racot (SE)	3
Organisatiecomité 2e Maassymposium	Alain Lefebvre (BR) / Vincent Bachmann (FR)	2
Workshop calamiteuze verontreiniging	Alain Lefebvre (BR) Damien Yzerbyt (voorzitter van de Internationale Scheldec commissie)	1

Total

33

HYDROLOGIE / HOOGWATER

De taken van de werkgroep "hydrologie/hogwater" zijn met name:

- het verbeteren van de kennis omtrent afvoeren en de hoogwatervoorspelling;
- kennen en bekend maken van het overstromingsrisico;
- het bevorderen en kwantificeren van de hoogwaterschadereductie;
- het inventariseren van de door de partijen gevoerde acties om bij te dragen aan het afzwakken van de effecten van droogte.

Daartoe gemandateerd door de plenaire vergadering van december 2004 hebben de delegatieleiders een gemeenschappelijke benadering aanzien van hoogwater goedgekeurd. Naast het voortgaan op basis van de lijst van maatregelen en toetsingsindicatoren uit het Actieplan "Hoogwater Maas 1998" bevat deze benadering negen gemeenschappelijke actiepunten. Deze zijn de basis voor het werk van de werkgroep "hydrologie/hogwater". In een werkplan zijn de taken en uitvoeringstermijnen vastgesteld.

Analyse van periodes van hoogwater

Een analyse vond plaats van de gegevens van vier belangrijke hoogwaters tijdens de voorbije tien jaar op basis van de door de delegaties aangeleverde informatie. Deze analyse zal in een rapport worden neergelegd dat tijdens het tweede Maassymposium (Sedan, Frankrijk, 2006) zal worden gepresenteerd.

Uitwisseling van informatie en gegevens

Om de concrete uitwisseling van informatie en gegevens tussen oeverstaten/gewesten bij hoogwater te formaliseren, zijn bilaterale protocollen opgesteld. Hiermee bestaat er nu tussen de Partijen een online uitwisselingsprocedure voor hydrologische gegevens. Dit zal het beheer bij hoogwater kunnen vergemakkelijken.

Gevolgen van klimaatontwikkelingen voor de waterhuishouding

De werkgroep heeft op basis van bestaand onderzoek naar de gevolgen van een klimaatverandering op het waterbeheer een eerste conclusie getrokken. Op dit gebied blijft grote onzekerheid bestaan. Zo is het niet mogelijk om precies aan te geven hoe bijvoorbeeld het afvoerregime van de Maas zal veranderen. Dit geldt zeker voor extreme omstandigheden, zoals tijdens belangrijke hoogwatergebeurtenissen. Uit de inventarisatie blijkt echter dat er volop aanwijzingen zijn dat we in de toekomst met een toename van de frequentie en omvang van hoogwaters en droogte te maken zullen krijgen. Het is raadzaam om zich gezamenlijk voor te bereiden op dergelijke veranderingen, om zodoende goed op toekomstige problemen te kunnen anticiperen. In het verleden is het zo geweest dat adequate maatregelen pas werden getroffen na afloop van een ramp.

Op basis van deze conclusie beveelt de werkgroep aan om gezamenlijk een keuze te maken uit extreme afvoerscenario's en gezamenlijk te kijken naar de gevolgen ervan. Een dergelijke analyse kan helpen om zich beter voor te bereiden op de problemen die zouden kunnen ontstaan tijdens afvoeren die hoger zijn dan tot nogtoe waargenomen. Het kan tevens bijdragen aan een betere afstemming van het waterbeleid in de verschillende landen en gewesten.

De Plenaire vergadering heeft deze aanbeveling van de werkgroep overgenomen en om uitwerking ervan gevraagd.

Kartering van schaderisico's

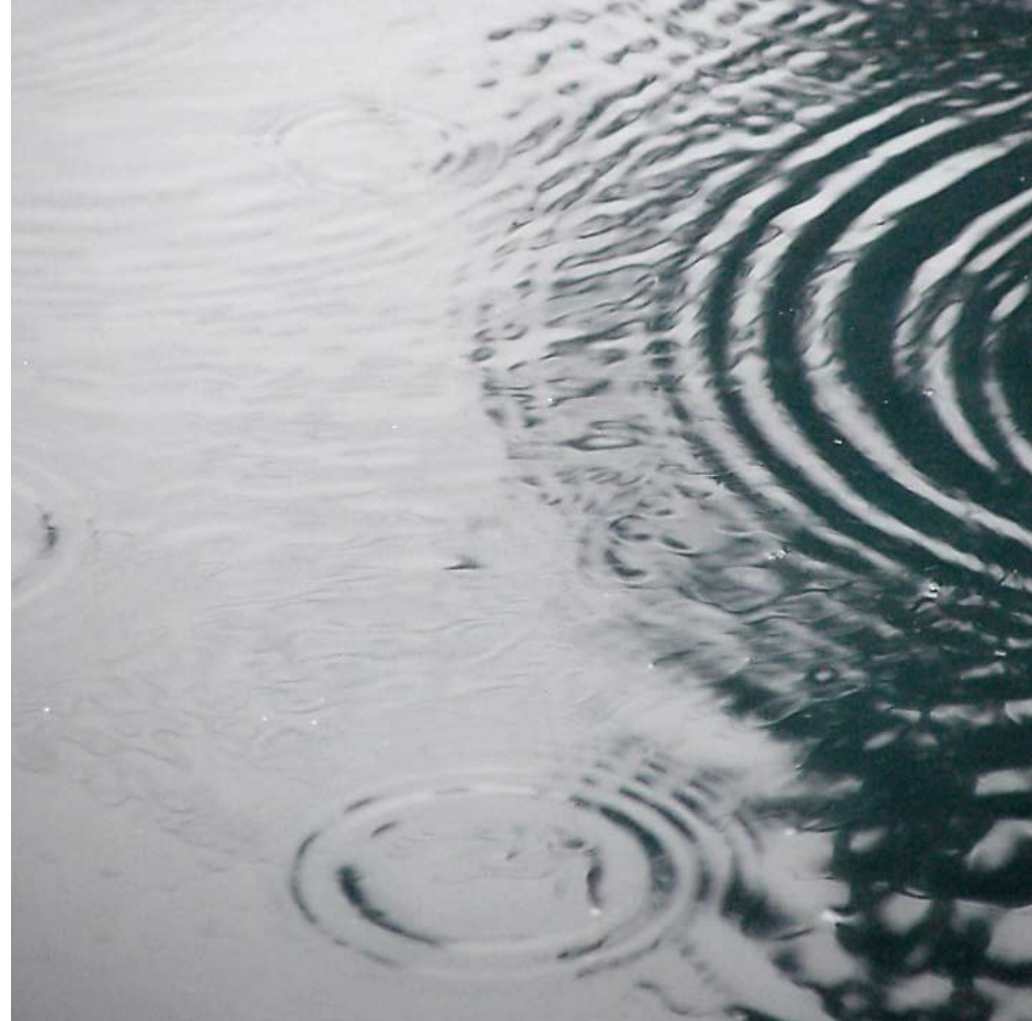
De werkgroep heeft een vergelijking opgesteld van de methoden voor schaderisicokartering i.v.m. hoogwaters. Dit geeft een overzicht van de verschillende methoden in de landen/gewesten om de gevolgen van hoogwaters te kwantificeren. Verwacht wordt dat dit begin 2006 kan worden afgerond.

Toekomstige gezamenlijke acties

Toekomstige gezamenlijke acties van de werkgroep betreffen onder meer de organisatie van het overleg bij het plannen van grootschalige inrichtingen, hoogwaterretentietechnieken en -bekkens in natuurlijke en agrarische gebieden en het bezien van mogelijkheden van aanleg van dynamische vertragingzones en topafvlakkingsbekkens. Ook is voorzien dat er meer consistentie komt bij het bepalen aan de grenzen van de waterafvoer van de Maas tussen de operatoren.

Vernieuwing van het mandaat

Verder heeft de werkgroep zich gebogen over een actualisering van zijn mandaat, wat noodzakelijk is geworden i.v.m. de vaststelling van het thema hoogwater in de tweede fase van het actieprogramma Maas. Ook is het noodzakelijk gebleken een koppeling tot stand te brengen tussen de gebieden hydrologie en hydraulica en de andere werkgroepen belast met de tenuitvoerlegging van de KRW.

KADERRICHTLIJN WATER

COÖRDINATIE

De taak van de werkgroep “coördinatie” betreft met name de coördinatie van de uitvoering van de vereisten van de KRW. Daarmee wordt vanaf 2000 een nieuwe aanpak van het waterbeleid geïntroduceerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van een strikt tijdschema.

De eerste twee bijeenkomsten van de werkgroep werden gebruikt om de laatste hand te leggen aan een overkoepelend rapport. Op basis van de toestandsbeschrijvingen die zijn opgesteld door de Landen en Gewesten van het Internationale Stroomgebieddistrict (ISGD) van de Maas is dit rapport gepubliceerd onder de titel:

« Internationaal stroomgebieddistrict Maas, kenmerken, beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten en economische analyse van het watergebruik

Overkoepelend rapport over de internationale coördinatie overeenkomstig artikel 3 (4) van de analyse zoals vereist door artikel 5 van de richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (Kaderrichtlijn Water) »

Het ISGD van de Maas strekt zich uit van bron tot monding over delen van het grondgebied van Frankrijk, Luxemburg, België, Duitsland en Nederland. Dit overkoepelend rapport kan worden bestempeld als een eerste resultaat van de multilaterale coördinatie binnen het ISGD van de Maas in het kader van de implementatie van de vereisten van de KRW.

Het overkoepelend rapport toont aan dat slechts 7% van de als natuurlijke oppervlaktewaterlichamen ingedeelde waterlichamen de goede toestand zullen behalen voor 2015. Meer dan de helft van de resterende 93 % waterlichamen zijn kunstmatige of sterk veranderde waterlichamen waarvoor het niet de ambitie is de goede ecologische toestand te behalen maar gestreefd wordt naar een aan elk geval aangepaste doelstelling (goed ecologisch potentieel). Voor het grondwater is de verwachting dat uit kwantitatief oogpunt bijna 90% van de waterlichamen en vanuit kwalitatief oogpunt 33 % van de waterlichamen “de goede toestand” voor 2015 zal halen. Voor een breder publiek is er ook een publieksvriendelijke brochure over dit rapport uitgebracht.

Met de 12e plenaire vergadering van december 2004 kreeg de werkgroep “coördinatie” de opdracht om een workshop te organiseren om zicht te kunnen krijgen op de prioritaire aandachtspunten in het toekomstige takenpakket en om een nieuwe organisatiestructuur van de IMC voor te stellen opgebouwd rond drie werkgroepen (“coördinatie”, “monitoring” en “maatregelenprogramma en doelstellingen”. In de loop van 2005 heeft de werkgroep zich beziggehouden met het opstellen van een werkprogramma voor de periode 2006-2009 met als doel een beheersplan voor het ISGD van de Maas op te stellen.

De belangrijke waterbeheerkwesties die naar voren waren gekomen bij het opstellen van het overkoepelend gedeelte van de toestandsbeschrijving van het ISGD werden vastgesteld tijdens een tweedaagse workshop in mei. Deze lijst werd ook besproken tussen de waarnemers en de delegatieleiders. De plenaire vergadering heeft de lijst met belangrijke waterbeheerskwesties goedgekeurd die de basis zal vormen voor het werkprogramma van de Commissie voor de periode 2006-2009.

De werkgroep “coördinatie” heeft voor de werkgroepen (“coördinatie”, “monitoring” en “maatregelenprogramma en doelstellingen”) ontwerpmandaten opgesteld. Om de termijnen van de KRW te respecteren werd met prioriteit het mandaat voor de werkgroep “monitoring” afgerond. Zo kon gestart worden met de afstemming van de monitoringsprogramma’s die door de partijen waren opgezet. Het nieuwe mandaat voor de werkgroep “coördinatie” is vooral toegespitst op de coördinatie van de uitvoering van de vereisten van de KRW.

De delegatieleiders hebben de ontwerpmandaten, zoals deze door de werkgroep “coördinatie” zijn voorgesteld, besproken en enigszins gewijzigd. Daarnaast besloten zij drie projectgroepen in te stellen: “chemie”, “ecologie” en “grondwater”. Deze projectgroepen zullen begin 2006 hun werk starten. De plenaire vergadering heeft de mandaten en de nieuwe organisatiestructuur zoals die was voorgesteld, goedgekeurd. Het organisatieschema is zodanig opgezet dat de werkgroepen “hydrologie/hoogwater” en “coördinatie” rapporteren aan de delegatieleiders. De werkgroep “monitoring” en de werkgroep “maatregelenprogramma en doelstellingen” zullen voor hun werkzaamheden gebruik maken van de projectgroepen. Via de werkgroep “maatregelenprogramma en doelstellingen” zal waar nodig ook afstemming met de werkgroep “hydrologie/hoogwater” plaatsvinden.

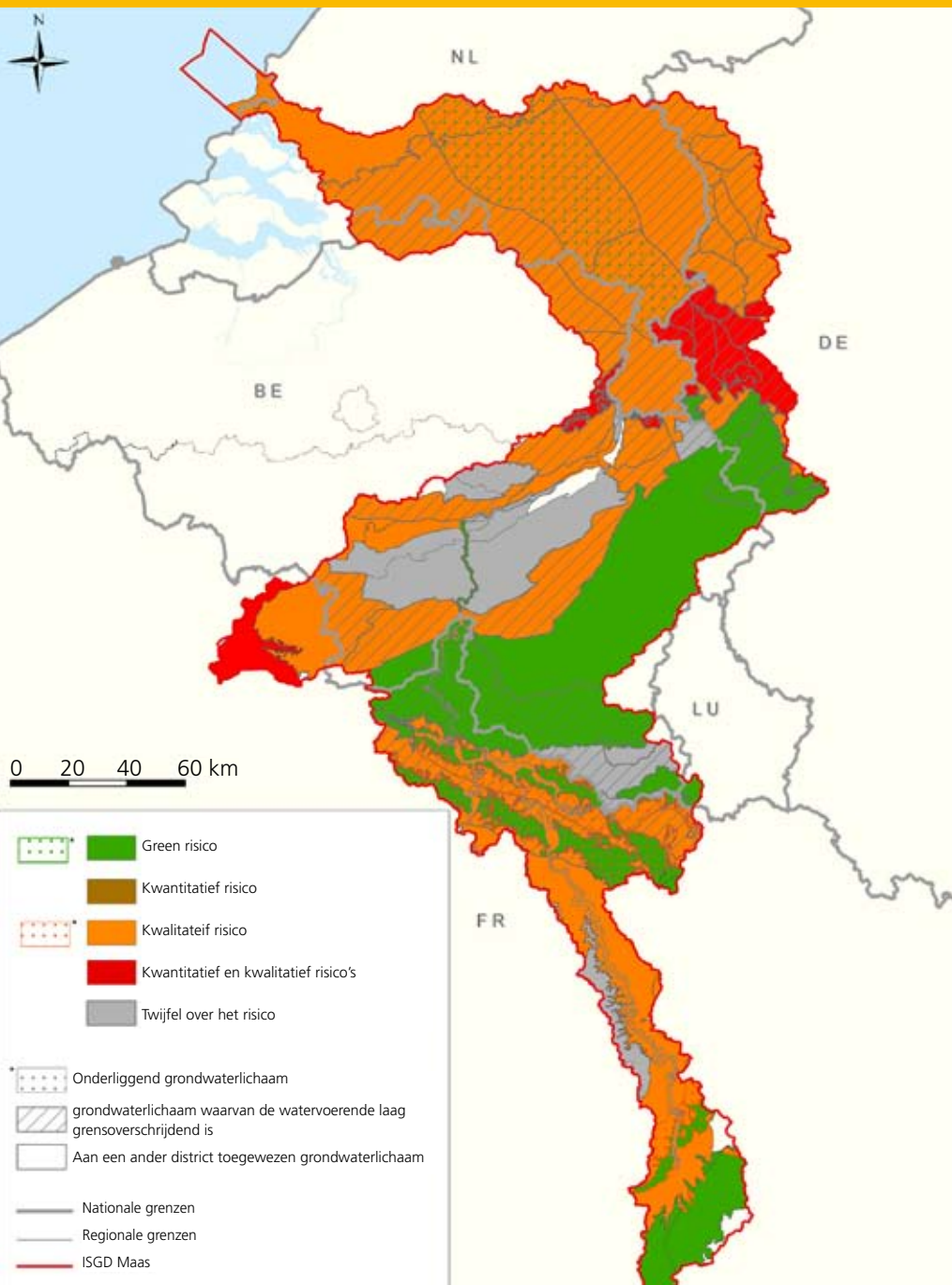
De werkgroep “coördinatie” heeft een eerste tijdschema met door de verschillende werkgroepen aan te leveren producten opgesteld. Dit moet evenwel nog worden vervolledigd net zoals de inhoudsopgave van het overkoepelend deel van het beheersplan.

MONITORING

De werkgroep “monitoring” is na de zomer met haar werk begonnen op basis van een voorlopig mandaat. Het mandaat omvat het uitwisselen van informatie over de nationale/gewestelijke monitoringnetten, de geplande aanpassingen ervan en het onderzoeken van de mogelijkheden tot harmonisatie. De informatieuitwisseling is in 2005 grotendeels uitgevoerd. Vervolgens zal de werkgroep bouwstenen voor een overkoepelend rapport “monitoring” gaan opstellen. Het is de bedoeling dat dit rapport eind 2006 gereed zal zijn.

Het secretariaat heeft een rapport met resultaten van het bestaande homogeen meetnet opgesteld op basis van de door de landen en gewesten geleverde gegevens voor het jaar 2004. Het is gepubliceerd op de website van de IMC (www.meuse-maas.be).

GRONDWATER

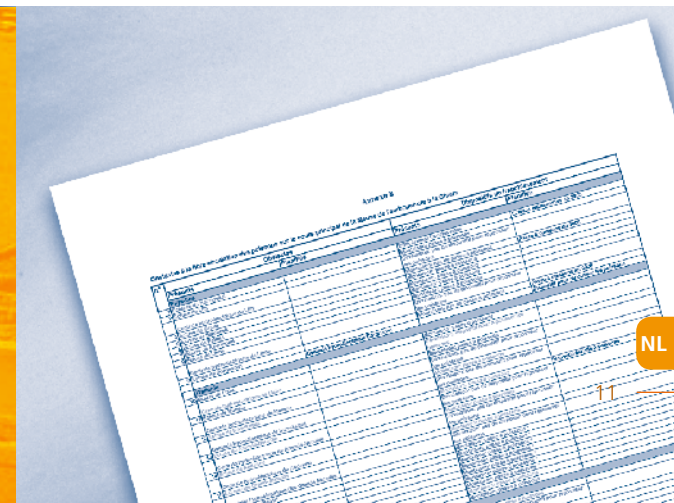
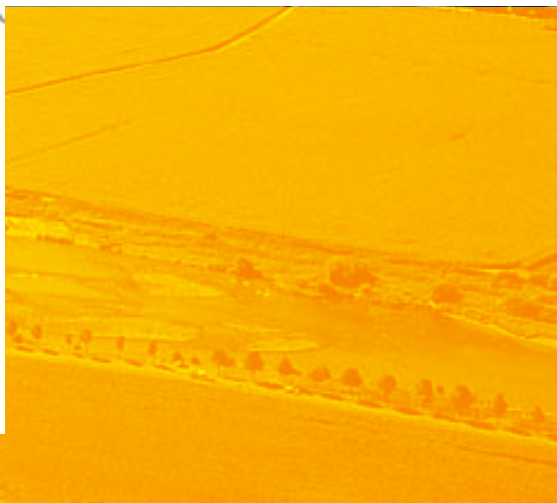
De projectgroep "grondwater" heeft begin 2005 nog éénmaal vergaderd om het hoofdstuk "grondwater" van het overkoepelend rapport over de toestandbeschrijving en de bijbehorende kaarten af te ronden.

De projectgroep "grondwater" is eind 2005 opnieuw bijeengekomen om aan de werkgroep "monitoring" onderdelen te gaan leveren voor het opstellen van het overkoepelend rapport over de monitoring.

ECOLOGIE

De drie vergaderingen van de werkgroep "ecologie" in 2005 waren vooral gewijd aan:

- het afronden van de bijdrage aan het overkoepelend rapport over de toestandanalyse (beschermde gebieden, typologie van waterlichamen, hydromorfologische belastingen)
- het opstellen van een plan van aanpak voor de periode 2005-2006 voor het onderwerp vis en het uitwisselen van informatie om te kijken hoever de nationale/gewestelijke inspanningen betreffende de monitoringsprogramma's gevorderd zijn.
- het realiseren van een stand van zaken over het thema vissen. De visdeskundigen rapporteerden over de in de voorbije jaren ondernomen studies en acties. Afspraken werden gemaakt over rapportage over de uitvoering van de Benelux-beschikking inzake de vrije vismigratie in de stroomgebieden.

WAARSCHUWINGS- EN ALARMSYSTEEM MAAS

In de loop van 2005 werd voor negen gebeurtenissen de waarschuwings- en alarmeringsprocedure van de Commissie ingeleid. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de inhoud van de op het secretariaat van de IMC ontvangen meldingen die naar aanleiding van deze gebeurtenissen door de partijen werden gedaan.

OVERZICHT VAN UITGEWISSELDE WAARSCHUWINGSFORMULIEREN VOOR VERONTREINIGINGEN EN GEBEURTENISSEN							
Gebeurtenis	Datum, tijdstip van de gebeurtenis	Datum, tijdstip van de melding	Stoffen	Geconstateerd door	Plaats	Gemeld aan	Veroorzaakt door
1	06/02 - 23:05	06/02 - 23:05	chloor residuen	WL	Ougrée	VL+NL	Explosie in een fabriek
2	11/04 - 22:30	12/04 - 12:50	ammonium	WL	Roselies (Sambre)	VL+NL	?
3	11/06 - 10:00	11/06 - 10:30	?	WL	Luik	VL+NL	?
4	25/03 - 10:00	29:06 - 14:10	MTBE	NL	Maas km 37.8 Urmond	VL	Lekkage van een leiding
5	04/07 - 14:00	05/07 - 10:10	ammonium	WL	Roselies (Sambre)	VL+NL	
6	16/09 - 23:00	17/09 - 03:15	?	WL	Charleroi (Sambre)	VL+NL	Een staalfabriek is verdacht
7	23/09 - 11:00	23/09 - 13:25	huisbrandolie	WL	Wandre	NL	?
8	06/12 - 04:00	08/12 - 10:20	?	NL	Eysden		?
9	16/12 - 10:30	16/12 - 10:30	stookolie	FR	Sedan	WL+BR+ VL+NL	Lekkage verwarming grasmat stadion

PUBLICATIES VAN DE IMC VAN DE AFGELOPEN VIJF JAAR (beschikbaar in het Frans, het Nederlands en het Duits)

2005

- } Jaarverslag 2004
- } Resultaten van het homogeen meetnet 2004
- } Het internationale stroomgebieddistrict van de Maas: een toestandsbeschrijving (brochure) (ook in het engels)
- } Internationaal stroomgebieddistrict Maas - Analyse, overkoepelend rapport (ook in het engels)
- } Hoogwater: 2e fase Actieprogramma Maas

2004

- } Resultaten van het homogeen meetnet 2003
- } Rapport over de kwaliteit van de Maas
- } Brochure "Gewasbeschermingsmiddelen"
- } Jaarverslag 2003
- } Biomonitoring 1998-2001 (alleen in het Frans)

2003

- } Jaarverslag 2002
- } Resultaten van het homogeen meetnet 2002
- } Resultaten van het homogeen meetnet 2001*
- } First international Symposium on the River Meuse – Proceedings (alleen in het Engels)

2002

- } Actieplan Hoogwater Maas – Voortgangsrapportage
- } Resultaten van het homogeen meetnet 2000*
- } Inventaris van het ecologisch herstel van de Maas*
- } Hindernissen voor de vistrek*
- } Tussenrapportage 2001 "Actieprogramma Maas"*

2001

- } Resultaten van het homogeen meetnet 1999*
- } Trekvis in de Maas – Stand van zaken in 1999*

* = niet in het Duits

